

EKO ART MARIBOR

SKUPINSKA RAZSTAVA

19. avgust–10. september 2016

KiBela, prostor za umetnost
MMC KIBLA, Maribor

EKO ART MAR-I-BOR

Ko je v drugi polovici 19. stoletja politik in pesnik Lovro Toman napisal pesem *Mar i bor*, prav gotovo ni vedel, da bo s tem ne le imenu, temveč tudi mestu dal od takrat tradicionalen pomen. Iz nje namreč izvira geslo mesta, "Mar mi je – borim se za to mesto".

Geslo, ki še kako drži in konstantno spremlja mesto Maribor. In njegove prebivalce. Reka Drava je veljala (danes to prav gotovo ne drži več) za glavni potencial in vzrok razvoja; v zgodnjem 20. stoletju, do druge svetovne vojne, je bil Maribor najhitreje razvijajoče se mesto ter tudi eno največjih gospodarskih središč v državi. Po osamosvojitvi in propadu jugoslovanskega trga je Maribor zadela huda brezposelnost. S tem je nekoč industrijsko mesto ob Dravi počasi utonilo v nerazvito in že skoraj obrobno mesto.

Ostala je pa Drava. In tukaj so ostali ljudje. Skoraj 120.000 prebivalcev, med njimi več kot sto umetnikov, ki ustvarjajo z zanosom in vztrajnostjo ter soustvarjajo lokalni kulturno-umetniški prostor. *Mar jim je*, bi rekli z Lovrom Tomanom.

Zato skupinska razstava enajstih umetnikov, ki se predstavljajo z umetniškimi deli v različnih medijih, od klasične slike, olje ali akril na platno, do skulptur, instalacije, fotografije, videa in celo otvoritvene multivizije, ki tvorijo celostno postavitev, to je prostorska instalacija – razstava EKO ART Maribor.

Vsak umetnik na svoj način predstavlja temo *Ekologija in umetnost v mestu ob Dravi*. Povabljeni umetniki niso bili izbrani naključno, temveč generacijsko-lokalizirano: selekcija umetnikov zajema starejšo in mlajšo generacijo vseh tistih umetnikov, ki so tako ali drugače direktno povezani z Mariborom: od tistih naturaliziranih, lokalnih umetnikov, do onih, ki sicer ne ustvarjajo v Mariboru, so pa bili tu že predstavljeni.

Jože Šubic in **Stojan Grauf** sta najbolj izkušena mariborska umetnika. Predvsem slednjemu je reka Drava konstantni vir ustvarjanja. Graufova risba z naslovom *Vstanimo iz suženjstva* je naslikana v praktično naravni velikosti in simbolično prikazuje trmasto, a s koreninami pričvrščeno drevo ob Dravi. Simbolizem seveda leti na ujetost nas samih; pa ne v smislu nemoči, temveč bolj otopelosti, nepremakljivosti in s tem pomanjkanju kreativnosti. Drevo lahko zgolj zraste. Človek pa mora napredovati.

Jože Šubic nas s skulpturo in sliko z naslovom *Kdo tukaj drži vodo? (KTDV)* opozarja, da ima vsaka dežela svoje lokalne posebnosti in vsako zgodovinsko obdobje svoje ideale. Umetnik razstavlja skulpturo ženske glave z odprtimi usti, potopljene v dravsko vodo. Gre za opomnik na neko obdobje iz preteklosti, ko je na mariborskem Lentu še stala javna hiša s prodajalkami ljubezni. Šubic spretno namiguje na resnico in zavezanost zgodovinskemu spominu: beseda, četudi izrečena v vodi, še zmeraj nosi resnico. Problem (ali pa odličen izgovor) nastane, ker je neslišna. Tisto, kar v resnici drži vodo, je zgolj vsebina izrečenega – in ta vsebina je potopljena v neslišnost.

Milan Ketiš je najmlajši med sodelujočimi umetniki. V svojem delu se ukvarja z relacijami, ki jih človek vzpostavlja do narave ter raziskuje odnose med naravo in kulturo. Izhodiščna točka razmišljanja in ustvarjalnega procesa je umetnikovo lastno zaznavanje: misel, telo, senzibilnost, ki ga to nudi, in prostor, v katerem se nahaja, v odnosu do družbenih okoliščin. Uporablja surov material, ki mu intuitivno prepušča voljo, da s pomočjo različnih medijev in materialnih sredstev v prostorih manifestira umetniška dela. In to celo na način, da ga implementira znotraj vzpostavljenih navad določenega prostora, s čimer predstavljeno delo vzpostavlja relacijo srečevanja – z umetniškimi deli in z obiskovalcem galerije.

Video in intermedijska umetnica **Ana Pečar** je prav tako domačinka, zmeraj v pogonu. Ana se že nekaj časa osredotoča na motiviko vode kot simboličnega prenašalca informacij med nebom in zemljo. Anin zadnji projekt je video z naslovom *Jasno in večglasno*, v katerem obravnava razmerje med vodo in religijo. Voda je bistvena komponenta vseh obrednih sistemov svetovnih religij; Ana je tokrat vodni element povezala s krstilnicami, ki predstavljajo zajetja vode, ujete v arhitekturo.

Robert Jurak na razstavi predstavlja reciklirane skulpture ladjic, narejenih iz odpadnega železa in lesa. Jurak dodaja prostorski instalaciji pravo mero estetike in opozarja na ekološki problem odpadkov, hkrati pa simbolično predstavlja vizijo eko-ladje, ki bi lahko bila narejena le iz reciklažnih materialov.

Likovnica **Lucija Stramec**, živeča v Mariboru, tehniko slikanja v črtnem zapisu izvaja z nizanjem kot las tankih dvoplastno paralelnih lazurnih belih kratkih diagonalnih linij s čopičem št. 0 v polju monokromnega ozadja. S postopkom "gostenja" in "redčenja" lazurnih sledi čopiča, nanizanih preko površine platna, pa odstira fragmente 'odbite' svetlobe. S plastenjem ali modelacijo lazurne bele barve tako naslikana podoba polagoma optično vstopi v ospredje pred temnejšim monokromnim ozadjem in na ta način ustvari iluzijo prostora.

Maša Gala je umetnica, razpeta med Ljubljano in Mariborom. Maša raziskuje gradbene točke v Mariboru; omeni mo le dve nam najbližji, nedokončano parkirno garažo, ki še nima usode, malce naprej pa je prazna zgradba SDK, ki je postala slavna, še preden se je napolnila. Umetnica je torej zunanja opazovalka mariborske notranje scene, kar ji omogoča distanco in s tem prepoznavanje neizkoriščenih lokalnih potencialov. Tokrat naslavlja Dravske elektrarne s sliko *Disturbance (Human Factor)* (Motnja (Človeški faktor)). Umetnica pravi, da je reka Drava posebnost in znamenitost, predstavlja neverjetno moč, ki je premalo izkoriščena. Izraba sil narave se zavrti v krogotoku človekovega surovega zlorabljanja, s čimer izrecno sledimo politiki globalnega izkoriščanja, istočasno pa sprejemamo odločitve o zmanjševanju podnebnih sprememb.

Mariborski umetnik **Gregor Pratneker** je prodoren slikar, ki ostaja zvest klasični sliki in tradicionalni tehniki ustvarjanja z oljem na platno. Predstavlja se z dvema slikama v velikem formatu: gre za idilični pokrajini, na eni sliki Drava, na drugi gorska krajina. Sliki z estetskega vidika zaokrožujeta razstavo in se vsebinsko vključujeta v sodobne vizualne tehnike. Odstirata torej še dva razgleda in s tem gledalcu ponujata odprt prostor skozi nepravo okno.

Eva Petrič je v Mariboru že iskala globalizacijske tumorje in daljnosežnosti njihovih senc, skupaj v sodelovanju s fotografkinjo Majo Šivec sta razstavo iz galerijskega prostora prenesli preko reklamnih panojev v javni prostor, pri čemer je Petričeva izbrala teme, ki nagovarjajo aktualne tabuje, represivne situacije ali zatajevane emocije, ki se razraščajo pod kožo mesta. Eva se tokrat predstavlja s selfie-fotografijo *Homeless* (Brez doma). Eva je namreč pristni nomad. Privadila se je na nomadski stil življenja, ki ga sprejema kot izziv: nomadi v vsaki selitvi vidijo novo, predvsem pozitivno priložnost. Tudi na omenjeni fotografiji se je zlila z naravo kot Alica v čudežni deželi. Brez doma ne pomeni, da Alica nima doma, ampak da je od doma osvobojena – njen dom je povsod.

Maja Šivec je idejna vodja projekta, ki predstavlja nadgradnjo projekta Eko Drava, ki se že peto leto udejanja na Lentu, ko skupaj s potapljaškim društvom „rešujejo“ reko Dravo in ob tem ljubiteljsko ustvarjajo. Maja na razstavi sodeluje s fotografijo ženskega akta, ki v vlogi gospodinje s krpo za posodo čisti obrežje reke. Verjamem, da bi imela ogromno pomočnikov, če bi se ekološkega čiščenja lotila tako temeljito. Maja opozarja na bizarnost motivike: kljub estetski vrednosti in poskusom preseženja klasičnega pristopa k čiščenju, je osamljenost upodobljenega akta pravzaprav izrazita. Lepota je v očeh opazovalca, in – kot pravi Maja – bo tam tudi ostala.

Celostni zaključek vseh umetniških del predstavlja otvoritvena multivizija z naslovom *E-KOsovel ART* umetnika in glasbenika **Lada Jakše**, ki vsebinsko poveže razstavo EKO ART skozi likovno opno fotografskih vizij ob živo izvajani avtorski glasbi s tipografsko vpisanimi besedili vizionarskega poeta Srečka Kosovela, pesnika Karla Hmeljaka, glasbenega pedagoga in improvizatorja Stephena Nachmanovitcha in slikarja Jožeta Slaka ter razpira vprašanja miselne "ekologije", angažirane družbene in socialne kritike v umetniškem razmišljanju in ustvarjanju.

Strategije pristopanja k temi ekologija in umetnost so torej različne. Nekateri umetniki neposredno uporabljajo naravne, eko materiale, drugi k problemu pristopijo skozi kritično fotografijo, tretji navdih iščejo v reciklaži, spet eni v naravnem spajanju. EKO ART kot koncept pa verjame, da je narava popolna sama po sebi, torej takšna, kakršna je, človek pa v njej predstavlja bolj izjemo, saj jo manipulira po svoje ter nasilno spreminja njen videz, namen in funkcijo. Vizija in s tem substanca projekta je uporabljati s strani človeka še nespremenjen, v naravi pridobljen material za kreacijo uporabnih in umetniških izdelkov ter ta material prepoznati kot nekaj, ki naravi odvzeto funkcijo pridobi šele s človekovim posegom. In to je umetniško ustvarjanje. Ekološko neoporečno.

Kuratorica razstave: Nina Jeza

Otvoritev v petek, 19. avgusta 2016, ob 20. uri.
Razstava bo na ogled do 10. septembra 2016.
KiBela/MMC KIBLA, Maribor

KiBela, prostor za umetnost:
od ponedeljka do petka od 9. do 22. ure in v soboto od 16. do 22. ure (v nedeljo zaprto)